

Osztályfőnöki 5- 8. évfolyam

Az osztályfőnöki tantárgy jelentősége a katolikus iskolában

Apáink, nagyapáink korában a falunak, közösségnek egységes volt erkölsről, nevelésről, kötelességekről és jogokról a felfogása.

Valaha a család közegében tapasztaltuk meg a lehetőségeinket, korlátainkat, tanultuk meg, hogy mire érzékeny a mi lelkünk s mire a másik emberé, ott szoktuk meg a viselkedési szabályokat, ott nyertünk tapasztalatot az ember és a közösség természetes működéséről. A család pedig szervesen illeszkedett a nagyobb közösség, a falu és nemzet egységes értékrendszerébe, az pedig a keresztény valláserkölcsön alapuló, mégis egészen konkrét európai értékrendbe. Bárhová vetette a sors a fiatal embert, a lopást mindenhol lopásnak, a hazugságot hazugságnak minősítették és a bűnt tiltották, az erényt pedig felmagasztalták akkor is, ha az emberek bűnöket is elkövettek és erényeik is voltak.

Ma is minden gyermeknek joga lenne egy ilyen egységes és viszonylag nyugodt világhoz. Ma azonban sok gyermeknek az sem egyértelmű, hány apukája van tulajdonképpen, és ki szereti őt valódi anyjaként? Sokan élnek kulcsos gyerekként, vagy a hűtőre tűzött cédulák által,

esetleg mobilon keresztül „nevelve”.

Nincs tapasztalatuk az emberi közösség jó működéséről, nincs alkalmuk megismerni önmagukat – sodródnak s gyakran a virtuális világba, elszigetelt kapcsolatokba, esetleg drogba menekülnek, vagy az értelmetlen agresszióhoz folyamodnak.

Az iskolák padjaiban tucat számra ülnek ilyen gyerekek és fiatalok, akikkel azután a tanárok sem és a szülők sem tudnak mit kezdeni, s egymást okolják a kudarcokért szövetségeseikből ellenségekké válva.

Sok országban fölismerték már azt, hogy a helyzet több mint kétségbeejtő. Most már a jövőnk, a megmaradásunk forog kockán – s ez egyképpen érvényes Európára és Amerikára is.

Bár a katolikus – és általában a felekezeti – iskolákban jobbnak tűnik a helyzet, mint általában, azért az ott nevelkedő gyerekek sem, s a pedagógusok sem menekülnek a mai kor kihívásaitól, választ kell adniuk azokra.

Az osztálytanítónak és az osztályfőnöknek gyakran a szülői ház nevelési hiányait is pótolnia kell, de természetesen a szülőkkel való együttműködést keresve. Bár ez lehetetlen, mégis meg kell kísérelniük a családi nevelést is pótolni és/vagy korrigálni. **Ezért tartjuk nagyon fontosnak azt, hogy mind a nyolc évfolyamon legyen osztályfőnöki óra.**

Az osztályfőnöki órának döntő szerepe van abban is, hogy a gyermekben megszülessék a **hit** és a **tudás**, valamint a hit és az **élet szintézise**.

Az osztálytanítónak és az osztályfőnöknek tudomásul kell vennie, hogy a katolikus iskolában ez elsődlegesen az ő feladata, szoros együttműködésben a hitoktatóval, az egyházzal és a családdal.

Egy katolikus iskola alapvető feladatai közé tartozik, hogy egészséges személyiségű és családi életre alkalmas krisztusi embereket neveljen. Az egészséges személyiség kialakulásához, hogy jó önismerettel, önértékeléssel rendelkezzen, megfelelő döntéseket tudjon hozni a gyermek, hiszen így tud a családjá, barátaik közössége felé ajándékká lenni.

Lényeges, hogy az alapvető emberi kapcsolatokról és a társas lét, keresztény értékek szerinti alakításáról, módszertanáról minél szélesebb körű ismereteket kapjon. Ezt segíti az osztályfőnöki órák keretébe épített családi életre nevelés.

Ugyanakkor a katolikus iskola színvonalas oktató munka egy sajátos közegben, aminek **alapja a résztvevők személyes találkozása az evangélium Krisztusával**, amiből személyes öröm és hivatástudat fakad, s ebből következik az egyéni és közkerkölcs.

Kulcskompetenciák és kiemelt fejlesztési feladatok az osztályfőnöki munkában – A TEST ÉS A LÉLEK NEVELÉSE

Kulcskompetenciák a NAT 2020 szerint:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”

A kulcskompetenciák kiegészítése a keresztény nevelés szükségessége szerinti megfogalmazásban:

- Tudatos, önálló és keresztény életvitel
- Közösségépítés

A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése, a keresztény nevelés szükségessége szerint:

- Kommunikáció – verbális és metakommunikáció
- Konfliktuskezelés – társas kapcsolatok
- Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben
- személyes világkép és világnézet
- tudatos jellemformálás – erények szokássá válása
- családi életre való képesség, a családi élet csapatmunka, összjátékra való képesség
- tudatosan vállalt keresztény életvitel
- az önmagáért és másokért vállalt felelősség
- közösségépítés képessége
- értékorientált ízlés
- egészséges nemzettudat
- empátia képességének fejlesztése
- a megismert igazság vállalásának képessége

Mindez természetesen az általános iskolás gyermekek életkorának megfelelő játékos feladatokkal, beszélgetésekkel és irodalmi illusztrációkkal, filmek megtekintésével és megbeszélésével, példaképek felkínálásával.

Sajátos feladatunk tehát a katolikus iskolában:

1. Valóság-alapú és ugyanakkor **személyes világkép és világnézet** kialakításának tapintatos segítése.
2. A személyiség kibontakozásának segítése, az **önnevelés, a jellemformálás** fontosságának bemutatása, segítségnyújtás ebben.
3. A helyes önismeretre építő **hivatás-keresés** támogatása.
4. Tudatosan vállalt **keresztény életvitel** kialakítása: munka, pihenés, ünneplés harmóniája.
5. A másokért vállalt és általában a **felelősség** kialakítása, segítségnyújtás a közösségi emberré formálódásban.
6. Tapasztalja meg és tudatosodjon benne, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van jelleme alakulásában, tanuljon meg eligazodni az **emberi kapcsolatok világában** és **legyen nyitott nagyobb közösségek felé is** (iskola, plébánia, nemzeti és világegyház, ill. a társadalom)
7. A közösségben – reális önismeretre építve **keresse és találja meg a helyét**. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett, ezt szolgálatnak tekinteni és kerülje el a karrierizmus kísértéseit.
8. A közös imádság, szentmisék, lelkigyakorlatok, keresztény módon megélt iskolai táborok által a **vallás** közösségformáló erejének tudatosítása.
9. A tanulóknak fejlődjön ki a **nemzeti azonosságtudat**, az Európához tartozás tudata, valamint ismerjék és becsüeljék meg más népek hagyományait, kultúráját, szokásait és életmódját illetve az emberiség közös problémáit is.

Legfontosabb feladataink röviden tehát:

- ÉRTÉKKÖZVETÍTÉS – emberi méltóság, hivatás, esztétika
- A SZÍV NEVELÉSE – a szív az értékrend központja a Biblia szerint!
- AZ ÉRZELMEK ELFOGADÁSA ÉS HELYES KEZELÉSE
- AZ AKARAT NEVELÉSE – felelősségtudat, helyesen használt szabadság
- A HELYES ÉRTÉKREND NEVELÉSE - a plurális, szekularizálódó világban keresztényként élni

Tantervünket 36 órára terveztük. Külön terveztük a magatartást-szorgalmat és a felelősi-, ill. tanulmányi munkát értékelő órákat (9 óra, azaz havonta 1 óra) mert ez a felelős munkára nevelés fontos eszköze.

Az alsó tagozatban is jellemző, de a felsőben még markánsabban, hogy a követelményrendszert spirálisan, egyre bővülő módon szerkesztettük. Ezért a felső tagozatban a tematikus összesített óraterv mindegyik szakaszban (alapozó és fejlesztő szakasz) azonos, a tématervben részletezzük az adott évfolyam életkori sajátosságai szerint.

5. évfolyam

Célok, feladatok, fejlesztendő területek: A nevelési ciklus alapozó időszaka a viharos lebontás, a gyors változás kora kezdődik. A test gyors fejlődése mellett lassúbb az érzelem pozitív változása (ez változó és szélsőséges).

Ez a mindenbe belekötő, kegyetlenül kritikus, a mindent jobban tudó kamaszok ideje. A szülő lassan – vagy hirtelen – lekerül a piedesztálról, nem ideál többé. Ez is idegesíti a gyermeket, úgy érzi: becsapták. Megjelenik az önmaga-keresés, elkezdődik a gyermek-éntől való menekülés, kialakul az önvizsgáló állapot. Túlzott magabiztossággal igyekszik igazolni a felnőtté válás folyamatát, ill. a fantázia világába menekül.

Itt kell az iskolának stabil pontként működnie, ideálokat felkínálni és terelgetni a gyermek önvizsgáló és lázadó hajlamait.

Szeretettel, türelmes irányítással kell segítségére lenni ennek a korosztálynak.

Megértésre, bölcs szigorra és következetességre, ugyanakkor időben alkalmazott rugalmasságra van szüksége.

Tudnia kell a nevelőnek, hogy a gyermeknek nagy szüksége van rá, még akkor is, ha ezt nagy igyekezettel titkolja is.

Óraszám: 36 óra / tanév
1 óra / tanítási hét

Ajánlás az éves óraszám felosztására

Témakör sorszáma	Témakör	Óraszám
1.	Iskolánk	2
2.	Ünnepeink	2
3.	Családunk	4
4.	Példaképeink	3
5.	Egyházunk	2
6.	Magyarságunk	4
7.	Szabadságunk és értékeink	2
8.	Értékek és erények	17

I. témakör: Iskolánk

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A digitális kompetenciák A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p> <p><i>Énkép, önismeret</i> <i>Hatékony, önálló tanulás</i> <i>A tanulás tanítása</i></p>	<p>Követelmények a felső tagozaton Tanulási technikák Önismeret, önértékelés Sajátos iskolai szokásaink</p>	<p>Kiscsoportos gyűjtőmunka, beszélgetés, Napirendkészítés, rögzítés</p>	<p>Hittan Történelem Digitális kultúra</p>

II. témakör: Ünnepeink

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák</p> <p><i>Európai azonosságtudat és egyetemes kultúra</i> <i>Életvezetés</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i></p>	<p>Az ünneplés művészete, ünnepvárás, készülődés, Családi, nemzeti, egyházi ünnepeink</p>	<p>- fényképek gyűjtése - ünnepek eljátszása - tablók készítése Szent Imre nap Nepomuki nap Pásztorjáték</p>	<p>Történelem Hittan Magyar irodalom Tánc és drámajáték Ének Digitális kultúra</p>

III. témakör: Családunk

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák
A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Énkép, önismeret

- figyelmesség – empátia
- családi munkamegosztás
- tisztelet
- ragaszkodás

Tudatos, keresztény életvitel

A Szent Család és Jézus példája az engedelmessegre
 Egészséges emberi kapcsolatok
 A mi családunk
 Őseink – híres magyar családok
 Önismeret, értékeink

- beszélgetés
- családi fotók nézegetése
- saját családom bemutatása
- gyűjtőmunka

Történelem
 Hittan
 Magyar irodalom

IV. témakör: Példaképeink

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
A digitális kompetenciák
A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Énkép, önismeret

- figyelmesség – empátia
- családi munkamegosztás
- tisztelet
- ragaszkodás

Fontos, hogy legyen példaképünk
 - ki a te példaképed? – miért?
 Az én példamutatásom fontossága
 - felelős vagyok-e az arcomért?
 – online világban való jelenlétem.
 A szentek egyházunk példaképei
 Nemzeti példaképeink

- beszélgetés
- tablóképzítés
- idézetgyűjtés

Történelem
 Irodalom
 Hittan
 Digitális kultúra
 Sport

V. témakör: Egyházunk

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p> <p><i>Énkép, önismeret, Közösségépítés Tudatos, keresztény életvitel</i></p>	<p>Szent Péter-köszikla Egyházunk születése –Pünkösd – karizmák</p> <ul style="list-style-type: none"> - mi a közösség? - mi a az egyház feladata? - kapcsolataink és szolgálataink a plébániánkon - a tanuló saját plébániájának és plébánosának megismerése - ministrálás, szolgálatát a helyi közösségben (szkóla, cserkészet..) - megyéspüspökünk megismerése legalább képről, névről s rövid életrajzának megismerése - Róma és a helyi hívő kapcsolata - felelősség az egyházi közösségért - ne legyek „fogyasztó keresztény” 	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - szituációs játék - gyűjtőmunka - beszélgetés - tablókészítés a tanulók plébániájáról 	<p>Hittan Történelem Ének</p>
<h3 style="text-align: center;">VI. témakör: Magyarságunk</h3>			
<p>A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)</p> <p><i>Tudatos, önálló és keresztény életvitel Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés</i></p>	<p>Magyar népünk eredete Nemzetünk és a magyar egyház története</p> <ul style="list-style-type: none"> - ki a magyar? - hazánk történelmének néhány sorsfordító eseménye és azok neve, akik ezekben részt vettek - a magyar egyház történetének néhány érdekes személyisége 	<ul style="list-style-type: none"> - gyűjtőmunka - videó nézés - versgyűjtés 	<p>Történelem Hittan Irodalom Ének</p>

VII. témakör: Szabadságunk és értékeink

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Énkép- önismeret</i> <i>Tudatos és keresztény életvitel</i> <i>Közösségépítés</i> <i>Környezettudatosságra nevelés</i></p>	<p>Szabadságunk és értékeink</p> <ul style="list-style-type: none"> - sport és játék - a játékszabályok, mint értékek - a szabadság és a szabályok viszonya - a szabadság nem jelenti azt, hogy mindent szabad, - társadalmi játékszabályok - a természet törvényszerűségei <p>Értékrend és divat Belső iránytű – öntörvényűség – nem mindig az az értékes, amit az emberek többsége annak tart</p>	<p>beszélgetés sport játék tánc Kiscsoportos gyűjtőmunka Társasjáték kitalálása</p>	<p>Testnevelés Magyar nyelv- és irodalom Történelem Matematika Természetismeret</p>

VIII. témakör: Értékek és erények

<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p> <p><i>Testi- lelki egészség</i> <i>Környezettudatosságra nevelés</i> <i>Tudatos keresztény életvitel</i></p>	<p>Értékeink, erényeink Egyetemes és sajátosan nemzeti értékeink Értékes műalkotás és giccs Értékes és értéktelen emberi tulajdonságok</p>	<p>beszélgetés kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka tablókészítés</p>	<p>Sport Tánc és drámajáték Irodalom Rajz</p>
---	---	---	--

6. évfolyam

Célok, feladatok:

A legkritikusabb, a mindenbe belekötő, a mindent jobban tudó kamaszkor ideje. Elkezdődik a gyermeki éntől való menekülés, kialakul az önvizsgáló lélekállapot. A barátságoktól lassan az egyéni, igazi barát felé fordul. Feladatunk, hogy ebben a nehéz korszakban önmaga, indulatai és kapcsolatai egyre jobb „kezelését” segítsük. Ugyanakkor fontos ebben az életkorban a fiúknál a „fiúbanda”, lányoknál a barátnők köre. Kiemelten fontos feladat a saját egyházi közösségében működő ifjúsági- és gyermek csoporthoz kapcsolódásra való biztatás.

Tematikus összesített óraterv

Óraszám: 36 óra / tanév
1 óra / tanítási hét

Témakör sorszáma	Témakör	Óraszám
1.	Iskolánk	2
2.	Ünnepeink	2
3.	Családunk	4
4.	Példaképeink	3
5.	Egyházunk	2
6.	Magyarágunk	4
7.	Szabadságunk és értékeink	2
8.	Értékek és erények	17

I. témakör: Iskolánk			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák <i>Énkép-önismeret</i> <i>Tanítás tanulása</i> <i>Aktív állampolgárságra nevelés</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i> <i>Testi-lelki egészség</i>	Iskolánk története Hogyan tanuljunk hatodikban? Mit kezdjek a másik nemmel az iskolában? - jogos és jogtalan kritika és annak közlése - napirend	gyűjtőmunka, beszélgetés, tanulásmódszer-tani foglalkozások iskolatörténeti „kutatások”	Történelem, Természetismeret Hittan
II. témakör: Ünnepeink			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái <i>Testi-lelki egészség</i> <i>Aktív állampolgárságra nevelés</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i> <i>Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben</i> <i>Tolerancia fejlesztése</i>	Mindenszentek, Halottak napja - miért ünnep az ünnep? Miért jó ünnepelni? - miért lehet ünnep a temetés - hogyan ünnepeltek otthon, mi a te szereped benne? Más közösségek ünnepei - az ünnepet szebbé, meghittebbé tenni	- beszélgetés - régi képek gyűjtés - Néprajzi Múzeumba, skanzenbe látogatás Szent Imre nap Nepomuki nap Passió, lelki nap	Hittan Természetismeret Hon- és népismeret Tánc és drámajáték Ének Történelem Irodalom

III. témakör: Családunk			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák</p> <p><i>Énkép, önismeret</i> - tudatos, önálló és keresztény életvitel - közösségépítés - a család az a színtér számára, ahol megmutathatja értékeit és hibáit is. - viselje el, hogy szüleinek és a tanároknak is vannak hibái - ismerje fel és el saját hibáit is - igyekezzon kijavítani azokat</p>	<p>A keresztény család - milyennek képzeled el leendő családodat? - hogyan készülsz az anyai, apai hivatásra? A szabadidő értelmes eltöltése <i>Személyiségtípusok</i> <i>Barátság</i> <i>Őszinteség</i></p>	<p>beszélgetés, tablóképzítés az ideális családról Önismereti és családismereti tesztek Erények – értékbörze játék Játékok tanítása</p>	<p>Természetismeret Hittan Irodalom</p>
IV. témakör: Példaképeink			
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Aktív állampolgárságra nevelés</i> <i>Tudatos, önálló és keresztény életvitel</i> <i>Közösségépítés</i></p>	<p>- A szentek példája ma is hat - a szentek hétköznapi emberek voltak sok szempontból – követhető a példájuk</p> <p>- Ki a szent? Védőszentem Magyar szentek</p>	<p>- beszélgetés - tablóképzítés - idézetgyűjtés - szentekről készült film-bejátszások pl. Sacra Corona Napfivér Holdnővér Én a mennyországot választom</p>	<p>Történelem Irodalom Rajz Ének Hittan Sport</p>

V. témakör: Egyházunk			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák</p> <p><i>Énkép, önismeret</i> Tudatos, önálló és keresztény életvitel Konfliktuskezelés és társas kapcsolatok Közösségépítés</p>	<p>Misszionáriusok – missziók régen és ma Küldetésünk van - keresztény fiatal viselkedése az utcán és más nyilvános helyen - róluk ítélik meg Jézust és a keresztényeket</p>	<p>- a Misszió c. film megtekintése, megbeszélése - Lumen 2000 film epizódjai</p>	<p>Hittan Történelem Ének</p>
VI. témakör: Magyarságunk			
<p>A tanulás kompetenciái A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p>	<p>Mit kaptunk a kereszténységtől? Miért jó az, hogy mi magyarok és keresztények vagyunk egyszerre? Nagy „Magyarjaink” Hazánk Európa védőpajzsa. Ismerje meg hazánk néhány tudós, feltaláló munkásságát, alkotó elméjét és legyen büszke rájuk!</p>	<p>- gyűjtőmunka - tablókészítés magyar feltalálókról</p>	<p>Történelem Hittan Természetismeret Hon- és népismeret Ének Sport</p>

VII. témakör: Szabadságunk és értékeink			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Esztétikai – művészeti tudatosság</p> <p><i>Tudatos és keresztény életvitel</i></p>	<p>A legfőbb értékek – élet, szabadság, emberi kapcsolatok, egészség. Az ember alkotta világ értékei – művészetek, tudomány vívmányai. Hamis „értékek”, érték-rombolás, káros szenvedélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szabadság nem jelenti azt, hogy mindent szabad, - értékelje a korlátok védelmező, megtartó tulajdonságát is - tudjon felsorolni örök értékeket, amik nem változnak divatok szerint - a játékszabályok, mint értékek - tudja és értse meg, hogy nem mindig az az értékes, amit az emberek többsége annak tart 	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka Képzőművészeti- és fotóalbumok megismerése 	<p>Sport Tánc és drámajáték Művészetek Természetismeret Drogprevenció Hittan</p>
VIII. témakör: Értékeink			
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Énkép- önismeret</i> <i>Konfliktuskezelés és társas kapcsolatok</i> <i>Tudatos keresztény életvitel</i></p>	<p>Értékeink, erényeink Érzelmek Akarati cselekvéseink és ezek viszonya</p>	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka 	<p>Sport Tánc és drámajáték Művészetek Hittan</p>

7. évfolyam

Célok, feladatok:

Ez a kamaszkornak az a szakasza, amikor nagyon érzékeny és bizonytalan önmagában a gyermekkorából éppen kinövő ember, ugyanakkor az érzelmei látható megnyilvánulásait szégyelli és jelentkezik a jellegzetes kamaszkori gátlásosság is. Nagy empátiával és kellően tapintatos, de határozott segítségnyújtással kell építeni személyiségét és formálni az osztályközösséget is. Problémát okozhat ebben a korban a koedukáció is, a nemek közötti nagy különbségek miatt.

A korosztályra jellemző sajátosságok:

- Szellemi éhség, az értelmi világ megtapasztalni akarása.
- Tudásvágy, természettudományok szeretete.
- Ideges nyugtalanság szakasza ez, a szemtelen közbeszólások kezdete (ezért fontos illetlen, viselkedési szokások!).
- Közösségek, kis csoportok (gittegyletek) kora, ha van jó, a szeretet alapján álló igaz, megvalósítható cél, akkor helyes irányítás mellett kialakul a jó osztályközösség, mert él a csoportszellem.
- A vezéregyéniség, a legtöbb férfias tulajdonsággal rendelkező gyermek köré csoportosulnak, ezért az osztályfőnöknek nagyon fontos a jó vezéregyéniségek megnyerése, kiválogatása a kellő feladatra.
- A folyamatos figyelem max. 20', ez a dekoncentráltság kora.
- A fiúk érdeklődése kifelé, a lányoké befelé irányul.
- A példakép válogatás ideje ez – sportolók, történelmi hősök, színészek, szent férfiak (lányoknál nők) csodálata, utánzása, képek-, aláírások gyűjtése hírességektől.
- Az otthoni nagy viták, ellenszegülések kezdete – saját vélemény kialakulása.
- Nagyfokú érzelmi ingadozások, látványos veszekedések és kibékülések kora.
- A jó nagy „kibeszélések” ideje – ezért fontos az osztályfőnök – gyermek illetve a lelkivezető – gyermek beszélgetése.
- Tehát, ez a lelkivezetés elindulásának ideje, az elidegenedés kezdete is, amikor eltávolodik a szülőtől – és az osztályfőnöknél, vagy a lelkivezetőnél keres támaszt – nagyon fontos a nála néhány évvel idősebb, megbízható, jó értékrendű fiatalok bevonása a nevelési folyamatba!
- Nevelni elsősorban a közösség nevel, ezért annak alakítására kell nagy hangsúlyt fektetnie az osztályfőnöknek
- Rendkívül fontos ebben a korban a sok közös – iskolán kívüli – program.
- Kiemelten fontos feladat a saját egyházi közösségében működő ifjúsági- és gyermek csoporthoz kapcsolódásra való biztatás.

Óraszám: 36 óra / tanév
1 óra / tanítási hét

Tematikus összesített óraterv

Témakör sorszáma	Témakör	Óraszám
1.	Iskolánk	2
2.	Ünnepeink	1
3.	Családunk	4
4.	Példaképeink	4
5.	Egyházunk	1
6.	Magyarságunk	3
7.	Szabadságunk és értékeink, erények	4
8.	Értékek – erények	17

I. témakör: Iskolánk

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák <i>Énkép, önismeret</i> <i>Hatékony és önálló tanulás</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i>	Tanulási módszerem Saját magam elfogadása, mások elfogadása Embertípusok A 13 évesek értékei és gyengeségei - <i>kamaszkor</i> A felnőttek értékei és gyengeségei - felnőttkor - a helyes önismeret fejlesztése emberi szempontból - milyen embertípus vagyok? - a hozott és a szerzett ill. szerzhető értékeim számbavétele és tudatosítása	- tanulás-módszertani beszélgetések, gyakorlatok - egyéni írásos munka, beszélgetés, - testi-lelki változások leírása és megbeszélése - lelkitükör készítése - beszélgetések nemek szerinti bontásban	Biológia Hittan Irodalom Rajz – művészettörténet

II. témakör: Ünnepeink

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái <i>Tudatos és keresztény életvitel</i> <i>Közösségépítés</i>	Ünnepeink - egykor és ma - ünnep az összetartozás tudatának erősítője - egy-két jeles ünnep eredete, - a közös ünnep közelebb hozza az egymást szeretőket - vértanúk ünnepei és az un. Fehér vértanúság - ma is vannak vértanúk, üldözöttek - és gyógyíthatatlan betegségben szenvedők is	- beszélgetés Képek – filmbejátszások megtekintése és megbeszélése Maximilian Kolbe Mindszenty József Brenner János Kaszap István Szent Imre nap Nepomuki nap Március 15. műsor	Történelem Hittan Ének-zene, Tánc és drámajáték Irodalom

III. témakör: Családunk			
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Énkép, önismeret</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i></p>	<p>- ki az ember? Személyes létünk értelme nemiségünk szerepe a változások kora <i>Szeretetyelvek, Érzések</i> Minden emberi közösség alapja a család A család válsága, az ember válsága A családban jelen van a nő, a férfi, a lány, a fiú – észre kell venni a szépet, az eltérőt a másik nemű emberben Elfogadni a saját nemet is A családok mai válságát az önzés, a fogyasztói szemlélet, a kicserélhetőség érzete adja Elfogadni az egyes életkori változásokat</p>	<p>- gyűjtőmunka - beszélgetés vendégekkel (is) nemek szerinti bontásban</p>	<p>Hittan Biológia Irodalom</p>
IV. témakör: Példaképeink			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p> <p><i>Énkép önismeret</i> <i>Testi- lelki egészség</i> <i>Tudatos, önálló és keresztény életvitel</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire.</i></p>	<p>Mire tanítanak a férfi szentek és mire tanítanak a női szentek példái? Férfi ideál Női ideál Észrevenni, hogy mást tanulhatunk a nőktől (szépérvék, türelem, elfogadás, önfeláldozás, lelki erősség, empátia, életközelség) és mást a férfiktól (bátorság a nagy kihívásokban, kalandvágy, nagyvonalúság) – ezek a tulajdonságok együtt alkotnak teljességet.</p>	<p>- beszélgetés - gyűjtőmunka nemek szerinti bontásban is</p>	<p>Történelem Hittan Irodalom – film Rajz – képzőművészet Sport Digitális kultúra</p>

V. témakör: Egyházunk			
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p> <p><i>Tudatos és önálló keresztény életvitel Életvezetés a családban és társadalmi közösségben</i></p>	<p>- Mit jelent ma kereszténynek lenni? - mit jelent árral szemben úszni? Apostolkodás, misszió szerepe A kereszténység küldetését, feladatokat és kötelességeket is jelent, nem „happy, alleluja” csupán Ne csupán a magunk érzelmi kielégülését keressük az ifjúsági közösségben, egyházban - lelkipásztor szükségessége</p>	<p>- beszélgetés - gyűjtőmunka Ismerkedés a városmissziókkal Lumen Christi 2000 részeinek megtekintése</p>	<p>Hittan Történelem Ének Rajz – képzőművészet Irodalom</p>
VI. témakör: Magyarságunk			
Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Európai azonosságtudat és egyetemes kultúra</i></p>	<p>Egyházunk a kisebbségekért Minden ember Isten képmása Magyarország Mária országa Egyszerre keresztény és magyar A kisebbségben élő magyarok Észrevenni Isten képmását a nehéz emberekben is. Védeni a gyengébbet, a fogyatékos, - kiállni az igazság mellett akkor is, ha kisebbségben marad a véleményével</p>	<p>- beszélgetés - írásbeli rögzítés - dokumentumfilmek - albumok megtekintése - tanulmányi kirándulás - múzeumlátogatás</p>	<p>Történelem Hittan Irodalom Rajz Ének Földrajz</p>

VII. témakör: Szabadságunk és értékeink			
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái</p>	<p>A személyes szabadság helyes megélése - „Szeress és tégy amit akarsz” – a szeretet a helyes értékrend megélése - a szabadság nem egyenlő az anarchiával. Szabadsága akkor igazi és boldogító, ha felelősségérzettel és megbízhatósággal, előrelátással párosul</p>	<p>- beszélgetés - kiscsoportos tevékenység</p>	<p>Történelem Hittan Irodalom</p>
VIII. témakör: Értékek és erények			
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák <i>Énkép, önismeret</i></p>	<p>Változások kora: hogyan érzem magam és hogyan érzik magukat körülöttem mások? Változások kora: milyen vagyok, milyen leszek? <i>Érzelmek kommunikációja</i> konfliktuskezelés – társas kapcsolatok életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben</p> <p>Család – hogyan látom a családomat és hogyan látnak ők engem? Barátok vagy ellenfelek a többiek? Szerelmek – mi a szerelem? Az ember méltósága – önértékelési szempontok. A férfi és a női agy működése</p> <p>Változások a kapcsolataimban Barátság és/vagy szerelem? Helyes értékrend, hamis értékek Közösségépítés és „sültgalamb-várás”</p>	<p>- vélemények írása - tesztek - beszélgetés - mások véleménye egy-egy témáról</p>	<p>Hittan Irodalom Földrajz Biológia</p>

8. évfolyam

Célok, feladatok: Ez már nyugodtabb időszak, mint az előző év. Most célunk megszilárdítani az osztályközösséget, hogy később is megmaradjanak az értékes kapcsolatok még akkor is, ha így fájdalmasabb az év végi elszakadás. Meg kell szilárdítanunk a plébánia és egyéb egyházi közösségéhez való tartozás tudatát, igényét is, hiszen az az ideális, ha a fiatal a plébánián lel megtartó ifjúsági közösségre. Segítenünk kell feldolgozni az erősödő nemi jellegből adódó gátlásokat és a vadhajtásokat tapintatos, de határozott türelemmel kell nyesegetni. Támogatni és ténylegesen intézni a továbbtanulási törekvéseket. A nyolcadik osztály végére alakuljon ki a tanulóknak a felelősségérzet és a közösségért végzett szolgálat igénye, ill. a közösség igénye. Ekkor tekinthető a maga fejlődési szintjén érett fiatalnak, aki megállja a helyét a felsőbb tanulmányokban is, olyan intézményekben, ahol valószínűleg már kevesebb a személyes törődés.

Természetesen a témák és tartalmak nem különülnek el élesen egymástól. Vannak átfedések és ismétlések is.

Óraszám: 36 óra / tanév
1 óra / tanítási hét

Tematikus összesített óraterv

Témakör sorszáma	Témakör	Óraszám
1.	Iskolánk	4
2.	Ünnepeink	1
3.	Családunk	10
4.	Példaképeink	3
5.	Egyházunk	3
6.	Magyarságunk	3
7.	Szabadságunk és értékeink	4
8.	Értékek és erények	8

1. témakör: Iskolánk

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák <i>Énkép, önismeret</i> <i>Aktív állampolgárságra nevelés</i> <i>Tudatos, önálló és keresztény életvitel</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i>	Mitől katolikus egy iskola? Milyen értékeket viszel magaddal? Továbbtanulási szempontok Saját felelősséged jövőbeli életed alakulásában (önálló döntés és/vagy a szülők irányításának elfogadása?) Reálisan fölmérni a saját képességeket és lehetőségeket	gyűjtőmunka, beszélgetés, gimnáziumok megismerése nyílt napokon való részvétel pályaaorientációs tesztlapok kitöltése találkozás pályaaorientációs szakemberrel	Hittan Történelem

II. témakör: Ünnepeink

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái <i>Európai azonosságtudat és egyetemes kultúra</i> <i>Tudatos, önálló és keresztény életvitel</i> <i>Felkészülés a felnőtt lét szerepeire</i>	Az ünnep tanúságtétel, közösségi esemény. Személyes, nemzeti és egyetemes ünnepeink - miért van ünneplő ruha? Kulturált viselkedés az ünnepélyeken az ünnep jellege szerint. Megünnepelni egy-egy eseményt, vagy személyt, vagy szentséget, közösséget vállalni az ünnepelttel.	- beszélgetés - illemtudex készítése - ünnepek megrendezése Szent Imre nap Nepomuki nap Október 23. – ünnepi műsor	Hittan Irodalom Ének-zene Történelem Tánc- és dráma

III. témakör: Családunk

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Énkép, önismeret</i> <i>Testi-lelki egészség</i></p>	<p>Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben <i>Döntéseink, életútunk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - a család, mint érték - családi kapcsolatok - különböző életkorú emberek a családban - családi ünnepek - a család a képzőművészetben - az egyház tilalmi bilincsek, vagy megtartó kapaszkodók, értékek? - felelős vagyok-e önmagamért? - már most eldől, milyen apa vagy anya leszel - családi szerepek, felelős apaság- anyaság és felelős gyermekség - pénzbeosztás a családban - felelős vagy testedért-lelkedért - konfliktusok a családban - az élet tisztelete - a termékenység - a tilalmak gyakran korlátok egy szakadék szélén – érdekünkben vannak - „lazítás”, együttjárás – jegyesség - házasság – család - híres és szép házasságok 	<p>szituációs játékok befejezetlen történetek „ön dönt” játék Az élet egy csoda c. film megtekintése a magzati létről</p> <p>Tablókészítés, Családfakutatás</p>	<p>Irodalom Rajz Biológia Hittan Ének</p>

IV. témakör: Példaképeink

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Európai azonosságtudat és egyetemes kultúra</i> <i>Felkészülés a felnőtt életre</i></p>	<p>Példaképek a XX-XXI.. század nagy egyéniségei közül pl. Batthány-Strattmann László, Sweitzer Albert, Brenner János, Kaszap István, Salkaházi Sára, II. János Pál pápa a tanulók kortársai között is jó példaképek lehetnek, csak föl kell fedezni őket (pl. sportolók között)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - idézetgyűjtés - fényképek – életrajzok gyűjtése - internet használat - részletek életrajzi filmekből 	<p>Történelem Irodalom Hittan Rajz Sport</p>

V. témakör: Egyházunk

<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Tudatos és önálló keresztény életvitel</i> <i>Közösségépítés</i> <i>Életvezetés</i></p>	<p>Európa újra evangelizálásra szorul Én is az egyház tagja vagyok Az egyház szervezeti felépítése Egyház és karizma Az egyház szervezeti fölépítése, az egyes egységek szolgálata nagy vonalakban Egyházmegyéje püspökei Plébániai-templomi, ifjúsági közösség fontossága</p>	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - a hallottak rögzítése - városmissziós felvételek, beszámolók feldolgozása - egyházi, egyházmegyei és plébániai honlapok, újságok, közösségek bemutatása Nagymarosi Ifjúsági találkozó Ifjúsági zarándoklatok 	<p>Hittan Ének Digitális kultúra Történelem és állampolgári ismeretek</p>
--	--	---	--

VI. témakör: Magyarságunk

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái <i>Aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés</i> <i>Tudatos és önálló keresztény életvitel</i> <i>Közösségépítés és Életvezetés</i></p>	<p>Egy-két kiemelkedő magyar egyházi és világi személyiség megismerése Szent István és Mindszenty bíboros örökösei vagyunk, Mai szabadságunk az 1956-os forradalom vértanúinak is köszönhető - a forradalom nem öncélú lázadás - mit tehetek ma a hazámért?</p>	<p>- gyűjtőmunka - tablókészítés - kutatás az interneten - könyvek, internetes oldalak megismerése - múzeumlátogatás – Terror Háza</p>	<p>Történelem Hittan Földrajz Irodalom Ének Digitális kultúra</p>

VII. témakör: Szabadságunk és értékeink

<p>A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A digitális kompetenciák A személyes és társas kapcsolati kompetenciák A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák <i>Aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés</i> <i>Tudatos és önálló keresztény</i> <i>Közösségépítés és Életvezetés életvitel</i></p>	<p>Szabadság vagy szabadosság? - nem mindig az az értékes, amit az emberek többsége annak tart - a „gagyi” és az érték - a giccs és a művészet - mi a demokrácia előnye és mi a tömegdemokrácia hátránya? - a manipuláció lényege - liberalizmus ma - Etika és etikett - divatok: „árral szemben” - vélemény - a keresztény ember véleménynyilvánítási kötelezettsége, aki véleményével adott esetben politizál</p>	<p>- beszélgetés - kiscsoportos tevékenység, gyűjtőmunka</p>	<p>Történelem és állampolgári ismeretek Hittan</p>
---	---	---	---

VIII. témakör: Értékek és erények

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok	Témák, tartalmak	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási lehetőségek
<p>A tanulás kompetenciái A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák</p> <p><i>Énkép, önismeret</i> <i>Testi-lelki egészség</i> <i>Életvezetés – élet a családban és a társadalmi közösségben</i></p>	<p>Az ember, mint érték. - megválaszthatjuk-e nemünket? - a férfi agy és a női agy működése, mint érték - egymás „másságának elfogadása” érték és erény - érték-e a „másság”? Paranormális jelenségek <i>Szerelem, házasság, szexualitás</i> - a szerelem, mint érték - a szexualitás mint érték - a döntésképeség, mint érték - a hűség mint erény - különbség a szingli lét és a cölibátus között - „carpe diem” vagy tervszerű, értelmes élet – Istenbe vetett bizalom</p>	<p>- gyűjtőmunka (újságcikkek, magazinok) - „érték-reklám” készítése kiscsoportban - rajzos rögzítés - „Ön dönt” játék - szituációs játékok</p>	<p>Biológia Hittan Történelem és állampolgári ismeretek</p>